

PRÄSTLÖNE- TILLGÅNGARNA

LULEÅ STIFT **2021** | ÅRSREDOVISNING

Från planta till färdig produkt
– så arbetar PLT i Luleå stift för
ett långsiktigt skogsbruk **s.4**

Hyggesfritt – ett alternativ för
tätortsnära skogar **s.12**

FOTO: SHUTTERSTOCK

Det handlar om att balansera

Prästlönetillgångarna ska bidra till att skapa ekonomiska förutsättningar för kyrkans förkunnelse. Det är ett tydligt uppdrag.

ATT FÖRVALTA PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR är i praktiken en balansakt mellan krav på ekonomisk avkastning och nödvändigheten i att bidra till en hållbar samtid och framtid. Att säkerställa rennärings förutsättningar och samtidigt vara en del av skogsnäringen. Samtal om målkonflikter och vägval är lika nödvändiga som svåra. Vi tror att ett gott samtal om framtidens inriktning och förvaltning bygger på en gemensam förståelse av hur förvaltning av prästlönetillgångarna i Luleå stift idag är utformad. Utifrån denna tanke har vi vidareutvecklat verksamhetsberättelse och årsredovisning. Vi vill öka förståelsen genom utökad information – för vi tror att det finns en nyfikenhet kring hur verksamheten bedrivs. Det finns hos många en stolthet över förvaltningen samtidigt som vi vet att en del känner en frustration över att vi borde kunna göra mer. Vi tror att det här dokumentet kommer att ses som en kunskapskälla, men också som en partsinlaga.

VÅR INGÅNG i arbetet med detta dokument har sammanfattningsvis varit enkel och tydlig – vi vill ge vår bild av året som gått. Utifrån mål och inriktning för året så ligger uttrycket ”stolt men inte nöjd” nära.

God läsning!

LARS SANDBERG,
ordförande i stiftsstyrelsens egendomsutskott

ANDERS LANDSTRÖM,
stiftsjägmästare

INNEHÅLL

Verksamhetsberättelse

Prästlönetillgångarna – en tusenårig historia.....	3
Från planta till färdig produkt.....	4
Avsättningar och reservat.....	8
Hyggesfritt – ett alternativ i tätortsnära skogar.....	12
Så arbetar prästlönetillgångarna i Luleå stift för en mer hållbar värld.....	14
Så gick det för skogsindustrin i Sverige 2021.....	15
Sol- och vindkraft bidrar till skogens klimatnytta.....	16

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse.....	18
Tabeller.....	20
Noter.....	24
Underskrifter.....	30
Prästlönetillgångar, församlingar och stift – hur hänger allt ihop?.....	31

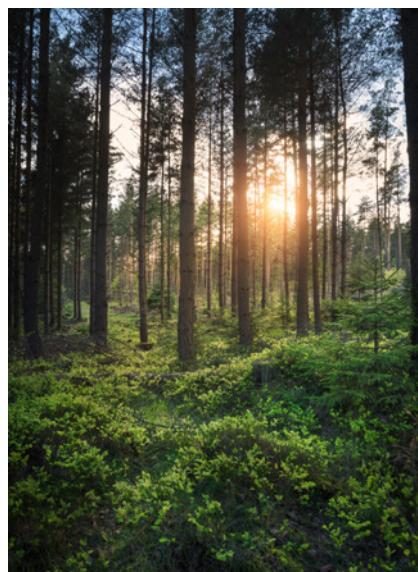

FOTO: SHUTTERSTOCK

Prästlönetillgångarna – en tusenårig historia

Svenska kyrkans 13 stift förvaltar skog och mark över hela Sverige. Tillgångarna, som också består av ett fondkapital, kallas prästlönetillgångarna (PLT). Detta eftersom de en gång kom till för att landets präster skulle kunna avlönas. Här har vi gjort några nedslag under historiens gång.

› OLOF SKÖTKONUNGS DOP

Kyrkans jordägande går långt tillbaka – närmare bestämt 1014 år. Enligt traditionen lät Olof Skötkonung sig döpas år 1008, och händelsen som ägde rum i Husarum källa i Västergötland ses som kristendomens början i Sverige. Efter dopet skänkte kungen mark till Skara biskopsstol, vilket var starten på bildandet av Svenska kyrkans prästlönetillgångar.

› SOCKENBILDNING OCH PRÄSTBORD

För att kunna bilda en församling behövde prästen kunna försörjas, och efter att landet blivit kristet skrev man i landskapslagarna att kyrkan skulle få prästbord. Det innebar att skogs- och jordegendomar skulle doneras så att avkastningen av dessa skulle kunna gå till prästfamiljens försörjning. Prästborden skulle enligt lag överlåtas genom en formell handling som kallades ”skötning”. Den gick till på det vis att den från kyrkan som skulle ta emot gåvan la ut sin mantel på altaret på vilken den person som skänkte jorden la en torva från marken. Förutom marken som don-

erades, så skulle befolkningen i trakten där kyrkan låg också bidra med en del av det så kallade tiondet. En skatt som utgjordes av en viss mängd matvaror och spannmål från jordbruket. Än idag kallas exempelvis området runt Stiftsgården och Bonnstan i Skellefteå för Prästbordet.

› VÄSTERÅS RIKSDAG 1527

Under högmedeltiden hade kyrkan hunnit bli en rik och mäktig organisation och biskopar, domkyrkor och kloster hade särskilt stora egendomar. Makten och förmögenheten ledde till slut till en konfrontation med kungamakten som kände sig hotad. Vid Västerås riksdag 1527 drog Gustav Vasa in stora delar av kyrkans egendomar, och man lämnade i regel bara en fastighet per sockenpräst. Kyrkan fick senare tillbaka stora delar av den mark som då togs i beslag.

Fakta

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA förvaltas av stiftet såsom självständiga förmögenheter, och precis som andra tillgångar ska de förvaltas på ett hållbart sätt. Avkastningen av prästlönetillgångarna ska gå till den kyrkliga verksamheten. Totalt består landets prästlönetillgångar av 466 000 hektar skogsmark, 47 000 hektar betes- och åkermark och ett fondkapital på 3,5 miljarder.

› PRÄSTLÖNEREFORMEN 1910

År 1910 ändrades lagen och prästerna fick därefter sin lön i kontanter istället. Prästgårdarna blev bostäder för prästerna medan skogs- och jordbruksmarken arrenderades ut av församlingarna. Under lång tid var egendomen intakt, men under 1900-talet och framåt har en del mark sålts till bostadsbebyggelse och liknande. Intäkterna från dessa försäljningar har placerats i prästlönefonden. Sedan 1995 är det stiftet som ansvarar för den jord, skog, fastigheter och fonder som utgör prästlönetillgångarna.

› KYRKAN FÅR NY RELATION MED STATEN

Vid millennieskiftet år 2000 skildes kyrkan från staten. Den tidigare kyrkolagen ersattes då av lagen om Svenska kyrkan. Kyrkomötet som är kyrkans högsta beslutande organ fastställde även en Kyrkoordning. Enligt lag ska avkastningen från prästlönetillgångarna användas för Svenska kyrkans förkunnelse – och efter att staten och kyrkan skiljdes åt beslutade man att tillgångarna fortsatt skulle förvaltas av stiftet. ●

A man with a beard, wearing a dark blue jacket and olive green cargo pants, stands on a snowy slope. He is holding two ski poles. The background shows a forest of evergreen trees. The text 'FRÅN PLÅ' and 'FÄRDIG P' is overlaid in large, bright green letters.

FRÅN PLÅ FÄRDIG P

ANNTA TILL RODUKT

– så arbetar PLT för ett
långsiktigt skogsbruk

I landets nordligaste stift förvaltas drygt 63 000 hektar mark av prästlönetillgångarna i Luleå stift. Här finns berg, myrar och skog – men också mark som arrenderas till rennärning, ridskolor och skidanläggningar. Olika viljor som ställer höga krav på hänsyn gentemot såväl människor som miljö och ekonomi.

FRÅN KARESUANDO i norr till Nordmaling i söder. Luleå stift är Sveriges till ytan största och har prästlönefastigheter utspritt från kust till fjäll över hela Norr- och Västerbotten. Ungefär hälften av ytan består av skog som brukas. Den resterande delen består bland annat av myrmarker och berg men också av en mängd arrenden – allt från jordbruk och rennäring till mountain-bikeleder och skidbackar, så som Anjabacken i Tärnaby. Man upplåter dessutom mark till jakt och fiske och det pågår en dialog med länsstyrelsen om att bilda reservat av områden med särskilt höga naturvärden.

– Vi har också kontakt med kommuner om markbyten och markköp för att på olika sätt kunna utveckla samhället tillsammans.

DET BERÄTTAR stiftsskogsvaktaren Kristofer Lindblom. Han är stationerad i Nordmaling och har vaktat skog i södra Västerbotten i 20 år. Prästlönetillgångarnas skogar ska förvaltas på ett hållbart sätt och för Kristofer Lindblom och de två andra skogsvaktarna gäller det att balansera olika värden och ta hänsyn till både natur, människor och ekonomi.

– När jag kommer tillbaka till skogarna där jag var med och gjorde mina första avverkningar är träden nu omkring 10 meter höga. Det är fantastiskt att se! De naturvårdsinsatser som vi gjorde då ser vi nyttan av nu. Vi måste komma ihåg hur viktigt det är med långsiktiga beslut inom

Kristofer Lindblom

skogsbruket – de åtgärder vi gör i dag ser vi resultatet av i minst hundra år. Ändrar vi vårt sätt att bruka marken så tar det lång tid innan vi ser de effekterna.

KRISTOFER LINDBLOM har under sin långa tid inom Luleå stift sett en stor utveckling i arbetet med naturvårdshänsyn. PLT sparar ungefär 15–20 procent av

skogen idag vilket är mer än innan, och teknik i form av kartor, drönare och gps har gjort det enklare att planera skogsbruket på ett bra sätt, säger han.

– Men det är fortfarande ett komplext arbete, och eftersom prästlönetillgångarna i stiftet nyttjas för olika ändamål finns

› **PLT I LULEÅ STIFT** har prästlönefastigheter utspritt från kust till fjäll över hela Norr- och Västerbotten. Ungefär hälften av ytan består av skog som brukas.

FOTO: SAMUEL PETERSSON

“När jag kommer tillbaka till skogarna där jag var med och gjorde mina första avverkningar är träden nu omkring 10 meter höga. Det är fantastiskt att se!”

det också många olika viljor. Det är svårt att göra alla till lags, men några konflikter blir det mycket sällan. När det gäller rennäringen brukar vi skogen efter samråd med samerna, det kan gälla gallring, markberedning, avverkningstyp och trädslagsval med mera. ●

Kristofer Lindblom om trakthyggesbrukets olika led

› MARKBEREDNING OCH PLANTERING

På hygget låter vi en maskin vända upp delar av marken för att sätta skogsplantor direkt i jorden. Markberedningen underlättar för de nya träden att klara konkurrensen från annan vegetation.

› RÖJNING

När träden är 10–12 år och 2–3 meter höga är det tid att röja i skogen. Vi tar bort träd av sämre kvalitet och sparar de bättre med hög tillväxt för att få en bra avkastning. Vi identifierar också fuktiga områden för att se var det passar att spara lövskog.

› GALLRING

Efter cirka 30 år, när träden hunnit bli 11–13 meter, upplevs skogen som tät igen. Nu är det dags för gallring, vilket ger den första intäkten på det brukade området. Vi gallrar ut cirka 30 procent av volymen i beståndet och sparar de

bästa träden som nu får mer utrymme. Under gallringen förbereder man också för vilken naturvård man ska lämna kvar i slutavverkningen.

› SLUTAVVERKNING

När skogen är omkring 100 år är det dags för slutavverkning. Vi kontrollerar vad vi har för värden i skogen, vad som ska vara kvar för naturvårdsnytta och vad som ska avverkas. Prästlönetillgångarna i Luleå stift har överlag mer gammal skog kvar än andra markägare.

› UTTRANSPORT

Vi säljer virke till de lokala aktörer som kan leva upp till kraven i PEFC:s skogsstandard samt har bäst betalningsförmåga. Om vi på sikt skulle kunna rikta våra försäljningar och få ännu större kontroll på var vår skog slutligen hamnar skulle det innebära stora hållbarhetsmöjligheter – exempelvis när det gäller substitutionseffekt.

Skogsbruk och certifiering

I LULEÅ STIFT förvaltas cirka 63 000 hektar mark av prästlönetillgångarna. Av den ytan består cirka 34 500 hektar av skog som brukas. Prästlönetillgångarna i Luleå stift är certifierade av PEFC – ett internationellt certifieringssystem för skogsbruk som ställer höga krav på både naturvårdsåtgärder och socialt ansvar. Under året har beslut tagits om analysera konsekvenser av certifiering enligt FSC. Syftet med arbetet är att ansluta verksamheten till certifieringssystemet. FSC ställer i stora delar liknande krav som PEFC men har ett tydligare fokus på bland annat urfolk. FSC har även en bredare sammansättning huvudmän och intressenter.

Klimat effekter

VI VET IDAG att skog har stor betydelse för klimatet bland annat genom sin förmåga att ta upp koldioxid, att den stående skogen lagrar infångat kol i trädens biomassa samt att de produkter som kan tillverkas av det skördade virket kan ersätta till exempel betong, stål, plast och fossila bränslen.

ENLIGT UPPSATTNA MÅL i Svenska kyrkans färdplan för klimatet ska samtliga PLT i Sverige beräkna den klimatteffekt som förvaltningen av skog och mark har. Forskningsinstitutet Skogforsk beräknade att skogen och marken, förvaltd av PLT i Luleå stift idag har ett lager om 14,5 miljoner ton koldioxid samt under året bundit ytterligare 215 000 ton. Ytterligare klimatteffekter får vi genom att produkter med fossilt ursprung ersätts av virket från skogen, vilket beräknas vara ungefär 51 000 ton för prästlönetillgångarna i Luleå stift. Klimatnyttan kan öka genom olika tillväxthöjande åtgärder som till exempel val av bästa plantmaterial, gödsling eller att virket blir till långlivade produkter.

AVSÄTTNING

Gammal tallskog, ovanliga lavar och rödlistade fåglar. För att bevara den biologiska mångfalden avsätter PLT skog med höga naturvärden – och staten har visat intresse för att bilda fler naturreservat av PLT:s mark.

NINGAR RESERVAT

– så värnas skogens ekosystem

› **SKOGSBRUKET ÄR EN** av de saker som har inverkan på den biologiska mångfalden. Det är därför viktigt att arbeta med naturvård vid avverkning och att ta hänsyn till områden med höga naturvärden som har stor betydelse för naturens flora och fauna. FOTO: SHUTTERSTOCK

EN MÅNGFALD AV växter och djur har stor betydelse för oss människor då friska ekosystem bland annat är mer motståndskraftiga för klimatförändringar. Skogsbruket är en av de saker som har inverkan på den biologiska mångfalden. Det är därför viktigt att arbeta med naturvård vid avverkning och att ta hänsyn till områden med höga naturvärden som har stor betydelse för naturens flora och fauna.

**PRÄSTLÖNETILLGÅNG-
ARNA** i Luleå stift arbetar för ett långsiktigt skogsbruk och en del i det arbetet handlar om att man avsätter mark till olika hållbara ändamål. Sedan mitten av 1990-talet har prästlönetillgångarna arbetat aktivt för att spara områden för naturvårdshänsyn och Anders Landström,

Anders Landström

stiftsjägmästare, menar att det arbetet ständigt förfinas i takt med att kunskapen ökar.

– Eftersom vårt skogsbruk är certifierat enligt PEFC-standard har vi krav på oss att spara 5 procent av den produktiva skogsmarken för naturvård. Men idag avsätter vi omkring 7 procent till naturvård och ytterligare 8 procent till andra ändamål. Och i skogen vi brukar sparar vi omkring 15 procent som generell hänsyn vid slutavverkning. Om man jämför med andra stora skogsägare i Sverige så har prästlönetillgångarna i Luleå stift en högre andel skyddad skog.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA brukar inte den fjällnära skogen och när det gäller de frivilliga avsättningarna utgörs de bland

annat av skog med gamla träd och död ved som är en viktig livsmiljö för många insekter, mossor och lavar. Det handlar också om skogar med stor variation av löv- och barrträd och om områden med rödlistade eller sällsynta växter och djur.

– Ett av alla exempel är ett område i Olofsfors, i Nordmalings kommun. Här finns en fin tallskog med taggsvamp och ringlav, arter som är ganska ovanliga. Det rinner en bäck genom skogen och den fuktiga miljön gör att området har en hel del rödlistade arter, berättar Anders Landström.

NÄR DET GÄLLER den mark som prästlönetillgångarna har avsatt så handlar det framför allt om områden som får stå orörda och utvecklas fritt. Men det finns också avsatt skog där man arbetar aktivt med naturvård,

”Om man jämför med andra stora skogsägare i Sverige så har prästlönetillgångarna i Luleå stift en högre andel skyddad skog.”

prästlönetillgångarna i möjligaste mån försöker beakta. Här kan hänsynen exempelvis handla om att bereda marken på ett skoningsamt sätt vid slutavverkning så att man minimerar påverkan på den marklav som finns, men också om att spara trädgrupper som kan behålla och sprida hänglav som är viktigt bete för renarna. Man ser även till att skogarna inte blir alltför täta vid flyttleder och samlingsplatser. Glesa skogar gynnar dessutom förekomsten av marklav.

SOM ALLTID ÄR det flera intressen och värden som ska balanseras inom skogsbruket – och det finns ibland en motsättning mellan miljö och klimat. För samtidigt som gamla träd är viktiga för allt från svampar till småkryp så är inlagringen av kol, som har stor betydelse för klimatet, större hos yngre träd med hög tillväxt.

– Sedan ska man komma ihåg att den brukade skogen har fler nyttor än bara virkesproduktion. Brukade skogar är ofta mer lättillgängliga och har ett rekreativvärde för allt från bärplockare till vandrare som vill vistas i naturen. När det gäller avsatt skog så är den i regel tätare och mörkare, och man låter ofta fallna träd ligga kvar på marken vilket kan begränsa framkomligheten, säger Anders Landström. ●

exempelvis genom naturvårdsbränningar som många arter är beroende av eller genom insatser som ska gynna fortsatt dominans av lövskog i ett område.

FÖRUTOM DE EGNA avsättningarna kan det bli aktuellt för länsstyrelsen att göra reservat av områden i både Norrbotten och Västerbotten.

– Länsstyrelsen har visat intresse för drygt 2 000 hektar produktiv skogsmark med höga naturvärden, men eftersom de har en begränsad budget får vi avvakta och se om de kan lösa in de här områdena för att bilda naturreservat.

DE AVSÄTTNINGAR OCH upplåtelse som prästlönetillgångarna gör handlar inte bara om biologisk mångfald och naturvårds hänsyn. I hela Norr- och Västerbotten bedrivs renskötsel som

FOTO: JIM ELSTRÖM / IKON

Avsättningar

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA i Luleå stift har 3 080 hektar mark avsatt med hänsyn till naturvård, vilket motsvarar omkring 7,5 procent av den produktiva skogsmarken. Sedan 2002 har ytterligare 1,5 procent sålts till Naturvårdsverket som bildat naturreservat. Ytterligare 3 procent av skogsmarken är avsatt för annan hänsyn än höga naturvärden. Länsstyrelsen har i dagsläget visat intresse för cirka 2 130 hektar mark för att bilda naturreservat – och om det blir verklighet skulle det motsvara 5 procent av den produktiva skogsmarken.

FOTO: PEXELS

Andra upplåtelse

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA i Luleå stift har mycket tätortsnära skogar och därför nyttjas marken för en mängd olika ändamål. Här finns allt från mastar för telekommunikation till tomtmarker för fritidshus. Prästlönetillgångarna upplåter även mark till Försvarsmakten som har ett stort övningsfält samt till biltestverksamhet där en rad företag provar hur nya elbilar klarar sig i vinterklimat.

› **HYGGESFRITT SKOGSBRUK** är ett samlingsnamn för skötselsystem, metoder och åtgärder där man brukar skogen utan kalavverkning. FOTO: SHUTTERSTOCK

Hyggesfritt – ett alternativ i tätortsnära skogar

Prästlönetillgångarna i Luleå stift har som mål att genomföra hyggesfri skogsskötsel och kunna redovisa dessa arealer. Men vad är hyggesfritt – och vad finns det för möjligheter och utmaningar? Anders Landström, stiftsjägmästare och verksamhetsansvarig för prästlönetillgångarna i stiftet, resonerar kring ett omdiskuterat begrepp och lyfter fram hyggesfria metoder som ett sätt att bruka tätortsnära skogar.

HYGGESFRITT SKOGSBRUK är ett samlingsnamn för skötselsystem, metoder och åtgärder där man brukar skogen utan kalavverkning. Det vill säga, medan en stor del av träden avverkas vid trakthyggesbruk

tas endast en del av träden ut vid hyggesfritt skogsbruk. Det innebär en mindre drastisk förändring av miljön i skogen och kan bidra till att bevara och förstärka befintliga upplevelsevärden, berättar Anders Landström.

– Vi har tidigare jobbat med hyggesfria metoder med hänsyn till sociala värden och rennäringen, exempelvis överhållning, alltså att man avstår eller väntar med att avverka mogna skogar, olika skärmar och anpassade avverkningar. Hyggesfria metoder är inget nytt, men de har utvecklats och vi har fått fler verktyg att jobba med.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA förvaltar till stor del tätortsnära skogar där många människor rör sig. Här står friluftsliv och rekreation i fokus, vilket inne-

bär att skogen måste skötas på ett annat sätt än rena produktionsskogar.

– Vi visar stor hänsyn till människorna som lever nära skogen genom att värna sociala värden och låta de ekonomiska värdena stå tillbaka. Det handlar om välbesökta friluftsområden, elljusspår och strövområden där vi vill behålla skogskänslan. Samtidigt går det inte att lämna det helt orört, för det leder till täta och mörka skogar. Vi behöver fortfarande sköta om skogen eftersom det växer in ny skog med varje tillväxtsång, och då passar hyggesfria metoder väldigt bra. Man gör inga drastiska ingrepp, utan skapar ljusa, luftiga skogar som uppskattas av besökarna.

Vilka hyggesfria metoder använder ni?

– Det finns många hyggesfria skötselmetoder, till exempel blädning, som fungerar bra i fuktigare skogar med mycket gran och lövträd i olika åldersklasser. Här i norr har vi mycket tallskog och får därmed tänka annorlunda. Vi har bland annat jobbat med skärmställning av tall, en metod som bygger på att beståndet glesas ut till en skärm av stora träd, och under skärmen växer nya träd upp naturligt eller genom plantering. Det blir aldrig helt kallt, vilket bidrar till att behålla skogskänslan, förklarar Anders Landström.

HAN BERÄTTAR OCKSÅ att de följer andra markägares försök med så kallad schackrutehuggning, en hyggesfri metod som nu utvärderas av prästlönetillgångarna.

› **HYGGESFRITT KAN** vara positivt för rennäringen då hänglaven kan klara av att sprida sig. FOTO: FIA KADDIK / IKON

– Schackrutehuggning innebär att skogen delas in i ett ruttmönster där varannan ruta avverkas, och varannan lämnas beväxt med gallringsskog eller äldre skog. Detta gör att man kan kombinera en bevarad skogskänsla med öppen sikt i luckorna, vilket både kan öka skogens upplevelsevärden och gynna den biologiska mångfalden. Vårt att understryka är dock att det tar tid att se effekterna av hyggesfria metoder, så vi får helt enkelt följa de fältförsök och den forskning som görs och utvärdera resultaten.

FÖRDELARNA MED ETT hyggesfritt skogsbruk kan dels vara ur estetisk synvinkel – att bevara skogskänslan och komma bort från stora hyggen. Det kan också vara ett sätt att värna om arter som svampar och lavar som behöver skoglig kontinuitet för att överleva.

– Svampar och andra mikroorganismer kan få bättre förutsättningar att finnas kvar om man till exempel hugger luckor jämfört med om man kalav-

verkar. Dessutom kan hyggesfritt vara positivt för rennäringen då hänglaven kan klara av att sprida sig i ett område där det alltid finns fullvuxna träd.

SAMTIDIGT MENAR Anders Landström att hyggesfritt inte är det enda sättet att uppnå skoglig kontinuitet, utan att det finns andra vägar att gå.

– Trakthyggesbruk kan leda till att vi får bättre kontinuitet på det vi sparar eftersom vi lämnar områden dedikerade för naturvård helt orörda. Hyggesfritt innebär även att vi stör marken oftare än vid trakthyggesbruk. Jämför man dessa två skötselssystem kan man generellt säga att trakthyggesbruket delar upp skogen i produktionsändamål samt naturvårdsändamål, medans det hyggesfria skogsbruket ska klara alla mål samtidigt, säger han och fortsätter:

– Vi testar och utvärderar i mindre skala själva och följer forskning och försök som andra utför. Detta gör vi för att kunna ta välgrundade beslut kring hyggesfritt skogsbruk framåt. ●

Så arbetar Luleå stift för en mer hållbar värld

Klimatkrisen är vår tids stora gemensamma utmaning – och tillsammans kan vi hjälpas åt att bromsa den negativa utvecklingen. Prästlönetillgångarna ska förvaltas på ett hållbart sätt, och PLT i Luleå stift arbetar därför aktivt med olika mål och strategier kopplat till miljö- och klimatfrågor. Här är några av dem.

AGENDA 2030

2015 förhandlade FN fram Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling. Prästlönetillgångarna bidrar till ett flertal av dessa hållbarhetsmål. Målen är odelbara och integrerade i varandra – och prästlönetillgångarnas arbete påverkar därför i viss mån alla mål. Men den största möjligheten att påverka finns i de här delmålen:

ÖKA ANDELEN FÖRNYBAR ENERGI I VÄRLDEN

Restprodukter från tillverkning av träprodukter blir bland annat till biobränslen

och prästlönetillgångarna arrenderar ut mark till vindkraft. Utöver detta pågår ett arbete för att hitta lämpliga områden för markbaserade solceller.

SKAPA SÄKRA OCH INKLUDERANDE GRÖN-OMRÅDEN FÖR ALLA

Prästlönetillgångarna har en stor del samhälls-nära marker

och arrenderar ut områden för fritidsaktiviteter som skidspår för längdskidor, skolskogar, mountainbike-banor, klätterleder, skoterleder, ridsportsanläggningar, kulturområden, fiskesjöar, landskapsvårdande skötsel, bete och myrslätter.

HÅLLBAR FÖRVALTNING OCH ANVÄNDNING AV NATURRESURSER

Av skogens råvaror tillverkas en lång rad produkter som har stor möjlighet att ersätta fossilbaserade produkter av till exempel plast, stål eller betong.

ÖKA KUNSKAP OCH KAPACITET FÖR ATT HANTERA KLIMAT-FÖRÄNDRINGAR

Med ett välskött skogsbruk så bidrar växande skog till ökat upptag av koldioxid. Prästlönetillgångarna har även som mål att hitta lämplig torvmark för återvätning, vilket kan hindra utsläpp av metan och koldioxid.

FRÄMJA HÅLLBART SKOGSBRUK, STOPPA AVSKOGNINGEN OCH ÅTERSTÄLL UTARMADE SKOGAR

Prästlönetillgångarna ska alltid bedriva ett skogsbruk med hög produktion av värdefull skogsråvara, utöva naturvårdsarbete med hänsyn till ekosystemen och följa den forskning som finns kring alternativa skogsbruk. Det är dessutom viktigt för prästlönetillgångarna att ha ett nära samarbete med länsstyrelserna om bildandet av nya naturreservat.

SÄKERSTÄLL ETT LYHÖRT, INKLUDERANDE OCH REPRESENTATIVT BESLUTFATTANDE

I Norr- och Västerbotten är alla prästlönefastigheter även renbetesmarker – och ett bra samarbete och ett lyhört beslutsfattande vid skogliga åtgärder är viktigt när det handlar om mark som har betydelse för rennäringen. Samma sak gäller vid åtgärder som kan påverka andra intressenter som idrottsföreningar och skolor.

ETT BISKOPSBREV OM KLIMATET

Biskopsbrevet om klimatet utgör en teologisk grund för Svenska kyrkans engagemang i klimatfrågor. I brevet finns en uppma-

ILLUSTRATION: SUSANNE ENGMAN

ning från Sveriges biskopar:

”Låt en teologiskt reflekterad syn på skapelsen prägla den ekonomiska förvaltningen av aktier, skog och mark för att minska klimatpåverkan och påskynda klimatomställningen”.

FÄRDPLAN FÖR KLIMATET

Svenska kyrkans färdplan för klimatet syftar till att uppnå klimatneutralitet till år 2030. Färdplanen består av klimatmål inom områden så som kyrkans uppdrag och konsumtion, men här finns också mål för jord, skog och mark – där bland annat en gemensam metod ska tas fram till 2023. Syftet är att kunna redovisa hur kollagret i skog och mark förändras samt vilka utsläpp av växthusgaser som verksamheten leder till.

HÅLLBARHETSSTRATEGI 2022–2025

I december 2021 antog Luleå stift en ny hållbarhetsstrategi. Dokumentet handlar om stiftskansliets hållbarhetsarbete, om prästlönetillgångarna och det stöd stiftet vill ge till församlingar och pastorat i hållbarhetsfrågor. När det gäller prästlönetillgångarna så finns det i strategin mål kopplat till kapitalförvaltning, klimat och biologisk mångfald.

På Luleå stifts sajt kan du ladda ner och läsa hållbarhetsstrategin i sin helhet. ●

FOTO: PEXELS

Virkesmarknaden i Norrbotten och Västerbotten 2021

VIKESMARKNADEN har under året varit stabil med stadig efterfrågan. Priserna var som tidigare lägre i Norrbotten, men under året såg man en svagt stigande betalningsvilja. I Västerbotten lyckades stiftets skogsvaktare att öka intäkterna per kubikmeter med cirka 25 procent jämfört med året innan. Ökningen under 2021 berodde på att skogsvaktarna utnyttjade en temporär och lokal marknadssituation då det under hösten efterfrågades virke med kort varsel.

Så gick det för skogsindustrin i Sverige 2021

2021 var ett starkt år för landets skogsindustri – detta trots utmaningar med globala fraktproblem och stigande elpriser. Efterfrågan på trävaror var fortsatt stark och priserna var höga i kölvattnet av pandemin.

2021 VAR ETT rekordår för Sveriges sågverk och resultatet överträffade de redan höga förväntningarna. Priserna fortsatte att gå upp och nådde sin högsta notering under det tredje kvartalet. Efterfrågan på svenska trävaror var fortsatt stark, men i slutet av året minskade trycket något.

- Exporten uppgick till 167 miljarder, vilket var tio procent av svensk varuexport. 2020 var motsvarande siffra 135 miljarder.
- Svenska sågverk slog produktionsrekord med 19 miljoner kubikmeter.

KÄLLA: SKOGSINDUSTRIERNA

KRAFTIGT STIGANDE PRISER gjorde att exportvärdet för massamarknaden steg med nästan 20 procent under 2021.

Sol- och vindkraft bidrar till skogens klimatnytta

Solen skiner och vinden blåser – varför inte ta vara på naturens inneboende kraft för att utvinna förnyelsebar energi? Så resonerade Prästlönetillgångarna i Luleå stift och idag upplåter de en del av sin mark till vindkraft och undersöker möjligheterna till etablering av solcellsparker.

BEHOVET ATT STÄLLA om från fossila till förnyelsebara resurser är stort. Biskopsbrevet om klimatet innebär att Svenska kyrkan ska minska sin egen klimatpåverkan och bidra till mänsklighetens gemensamma arbete för att bromsa effekterna av klimatförändringarna. Svenska kyrkan behöver vara drivande och ta ansvar, inte minst eftersom prästlönetillgångarna är en av Sveriges största markförvaltare.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA i Luleå stift är med och bidrar till en långsiktigt hållbar energiförsörjning genom att arrendera ut en del av prästlönefastigheterna till vindkraft, berättar Anders Landström.

– För oss har vindkraft varit aktuellt under i alla fall 20 års tid, där vi mer eller mindre aktivt utvärderat vilka fastigheter som har goda vindförutsättningar. Vår verklighet är dock att en majoritet av våra fastigheter är små och ligger nära samhällen, och där är det oftast inte aktuellt med vindkraftsparker. Vi har tecknat ett tiotal avtal med olika intres-

senter, men det har hittills bara byggts ett vindkraftverk på en prästlönefastighet i Luleå stift. Det ligger i Markbygden i Piteå där vi har en ”vindsnurra”, en av flera hundra som byggts där.

ATT UPPLÅTA MARKEN för vindkraft är en bra affär, berättar Anders Landström. Jämfört med att bedriva skogsbruk ger marken betydligt högre avkastning vid upplåtelse till vindkraft. En stor ekonomisk vinst, men också en insats för den gröna omställningen.

– Det ligger i linje med kyrkans färdplan för klimatet där vi ska bidra till att öka produktionen av förnyelsebar energi. Vindkraftverket som uppförts inom vår fastighet är inte i produktion ännu, men det har en effekt på 4,2 megawatt vid optimala vindar och kan därmed producera en hel del grön el. Det finns både ekonomiska och miljömässiga värden, och jag ser inga motsättningar mellan dem.

DET ÄR VANLIGT att etableringar av vindkraftverk kommer i konflikt med andra intressen, närmiljö, kulturmiljö eller

”Vi är också på gång med att sätta upp solceller på en fastighet som prästlönetillgångarna förvaltar. Vi har skrivit avtal med en leverantör som kommer att montera solcellsanläggningen på taket om bygglov beviljas. Det känns som ett steg i rätt riktning!”

sociala värden. Anders Landström säger att Prästlönetillgångarna i Luleå stift förlitar sig helt på att samhället via lagar, miljökonsekvensutredningar, infrastrukturplanering med mera väger in avgörande faktorer och fattar ett väl underbyggt beslut.

– Vi tar inte ställning eller driver vindkraftfrågan på något sätt, utan litar på myndigheternas tillståndsprövning som tar hänsyn till allt från natur och miljö till närboende och rennäring. Det är inte möjligt för oss att i varje enskilt fall avgöra vilka projekt som ger

› **PLT I LULEÅ STIFT** har även ett samarbete med ett solparksföretag som driver ett projekt med 12 av 13 prästlönetillgångar i Sverige. FOTO: SHUTTERSTOCK/PEXELS

störst samhällsnytta och samtidigt väga det mot etableringens påverkan.

PLT I LULEÅ STIFT har även ett samarbete med ett solparksföretag som driver ett projekt med 12 av 13 prästlönetillgångar i Sverige. Syftet är att kartlägga marker och identifiera de områden som kan vara intressanta för solparksetablering, berättar Anders Landström.

– Projektet startades 2021

och analysen för våra marker är ännu inte färdig. Det är många parametrar som spelar in, till exempel antalet soltimmar, långa vintrar med mycket snö och så vidare. Vi inväntar analysen för att ta beslut om vi ska upplåta mark för att sätta upp solceller eller investera i en solcellspark. Vi är positiva till detta, och det känns särskilt aktuellt här uppe i norr med stora elenergikrävande industrier som håller på att etablera sig,

säger han och fortsätter:

– Vi är också på gång med att sätta upp solceller på en fastighet som prästlönetillgångarna förvaltar. Den ligger i centrala Luleå och rymmer både bostäder och kontorslokaler, där stiftet hyr kontor av prästlönetillgångarna. Vi har skrivit avtal med en leverantör som kommer att montera solcellsanläggningen på taket om bygglov beviljas. Det känns som ett steg i rätt riktning! ●

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse

Denna förvaltningsberättelse avser Luleå stifts prästlönetillgångar (897001-4455).

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

Prästlönetillgångarnas ändamål är enligt lag om Svenska kyrkan att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Av lagen framgår att tillgångarna ska förvaltas av Svenska kyrkan. Prästlönetillgångarna är närmast att liknas vid stiftelser. De är således fristående från Svenska kyrkan och utgör självständiga juridiska personer. I kyrkoordningen framgår att prästlönetillgångarna ska förvaltas stiftsvis. Det innebär att stiftsstyrelsen i Luleå stift är förvaltare av prästlönetillgångarna i Luleå stift. Verksamheten har sitt säte i Luleå och bedrivs inom Luleå stifts geografiska område, dvs Norr- och Västerbotten.

Förvaltningsansvaret innebär ett kapitalförvaltningsuppdrag med målet är att skapa bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Förvaltningen ska ske på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Förvaltningen ska vara så effektiv som möjligt. Prästlönetillgångarna ingår i Svenska kyrkans "Färdplan för klimatet" med mål om bland annat ökad klimatnytta.

Organisation

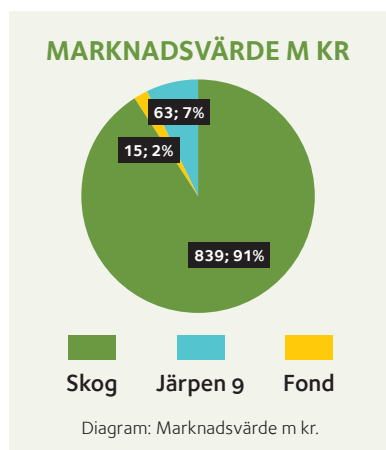
Stiftsstyrelsen har inrättat ett egendoms- och förvaltningsutskott (från och med 2022 ett egendomsutskott) som har

särskild delegation och ansvar att följa och hantera frågor kopplat till de av stiftet förvaltade prästlönetillgångarna. Verksamheten leds av stiftsjgmästaren. Inom skogsförvaltningen arbetar tre skogsvaktare. Personalen har sin anställning i Luleå stift och hyrs ut till prästlönetillgångarna.

Tillgångstyper och avkastning

Marknadsvärdet på tillgångarna uppgår 31 december 2021 till cirka 910 mkr. Tillgångarna består av skog och mark (benämns prästlönefastigheter), en kommersiell fastighet (benämns Järpen) och traditionell kapitalförvaltning (benämns prästlönefond).

Tillgångarna fördelar sig på tillgångsslag enligt diagrammet nedan.

Årets utdelning föreslås uppgå till 6,5 mkr ut till församlingar i Luleå stift och lika stort belopp går till Svenska kyrkans gemensamma utjämningsystem.

SKOG OCH MARK – PRÄSTLÖNEFOND

Av historiska skäl består en stor

del av tillgångarna av skog och mark. Marknadsvärdet uppgår till 839 mkr. Tillgångar i skog och mark benämns prästlönefastigheter. Förvaltningen är miljöcertifierad genom PEFC. Förvaltningen omfattar cirka 40 500 hektar produktiv skogsmark, vilket motsvarar 64 % av den totalt förvaltade arealen på 63 000 hektar. Avkastning från skog och mark uppstår primärt i samband med avverkning. Andra typer av intäkter är, fastighetsförsäljningar, uttag och försäljning av berg och andra massor samt arrenden och andra former av upplåtelser.

KOMMERSIELL FASTIGHET – JÄRPEN

Prästlönetillgångarna äger en fastighet i Luleå som består av två byggnader, dels hyreshus, dels Järpen 9. Luleå stift hyr den byggnad som benämns Järpen 9. Hyreshuset består av hyresrätter, lokaler och garage.

TRADITIONELL KAPITALFÖRVALTNING – PRÄSTLÖNEFOND

Kapital som inte investeras inom ramen för skogs- och markförvaltningen förvaltas utifrån fastställd placeringspolicy. Förvaltningen avser traditionell kapitalförvaltning i form av placeringar i aktie- eller räntefonder. Dessa tillgångar benämns prästlönefond.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets resultat uppgår till 22 994 tkr (21 960), varav 15 398 tkr (14 863) är disponibelt för utdelning. Totalavkastningen uppgår till 4,0 %.

FLERÅRSÖVERSIKT

Allmänna förutsättningar	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	36 508	37 372	36 162	31 038	30 401
Verksamhetens resultat	23 555	22 656	24 383	19 719	19 072
Resultat från finansiella investeringar	107	67	-5	14	102
Årets resultat	22 994	21 960	23 201	19 559	18 223
Vinstmarginal skog och jord (%)	66	48	71	68	70
Direktavkastning skog och jord (%)	2,5	1,9	2,9	2,4	2,1
Direktavkastning Järpen 9 (%)	4,9	6,3	3,9	3,6	3,6
Direktavkastning Fond (%)	0,3	4,1	7,0	-3,7	0,0
Direktavkastning förvaltade tillgångar	2,6	2,6	3,0	2,3	2,3
Totalavkastning skog och jord (%)	3,7	13,0	0,5	1,2	-5,3
Totalavkastning Järpen 9 (%)	4,9	6,3	3,9	3,6	3,6
Totalavkastning Fond (%)	0,3	4,1	7,0	-3,5	-0,3
Totalavkastning förvaltade tillgångar	4,0	13,4	0,8	-0,3	-3,3

Tabell: Flerårsöversikt.

DEFINITIONER NYCKELTAL

Vinstmarginal (%) – Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens resultat.

Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

Totalavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Coronapandemin har under hela 2021 påverkat hela världen genom olika typer av restriktioner och begränsningar i rörelsefrihet. Påverkan på den globala väl som på den inhem-

ska virkesmarknaden har varit positiv då privatpersoner inte rest i samma omfattning som före pandemin utan tillbringat mer tid i sina bostäder och fritidshus där renoveringsprojekt mm. utförts. Den ökade efterfrågan på trävaruprodukter har lett till prishöjningar som kommit även skogsägarna till del.

Under året har Naturvårdsverket intrångsersatt Luleå stifts prästlönetillgångar för en areal om 40 ha skogsmark i syfte att bilda naturreservat, det handlar om två områden ett beläget i Skellefteå kommun och ett i Piteå kommun. En skogsfastighet samt en fritidshustomt har sålt i Skellefteå kommun till privatpersoner, skogsfastigheten genom mäklare och tomten till grannfastighetens ägare. Tre skiften av samfällad mark i Örträsk har förvärvats och reglerats till prästlönefastigheten Örträsk 12:1.

Under året har utredning genomförts i syfte att under 2022 installera solceller på taket på Järpen 9. Laddstolpar för ladd-

ning av elbil har installerats för besökande till stiftskansliet. Ny hyresgäst hyr delar av de lokaler som stiftskansliet lämnade under året, men fortsatt är en viss lokalyta outnyttjad.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Medlen förvaltas i enlighet med fastställd placeringspolicy.

FRAMTIDA UTVECKLING

Frågor om skogens och skogsbrukets roll i en hållbar samtid och framtid är centrala frågor. Samtal om detta pågår idag på alla nivåer: FN, EU, Sverige och inomkyrkligt. Bland forskare, experter, företag inom skogsbranschen, allmänhet och medlemmar. Lagstiftning och inställningen till skogens roll i framtiden kommer att påverka "skogsbranschen". Det finns anledning att anta att det över tid blir allt svårare att bedriva skogsbruk i syfte att skapa ekonomisk avkastning. Utifrån detta finns anledning att analysera andra typer av investeringar som komplement till innehav av skog och mark.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

I not 16 framgår förslag till vinstdisposition

I not 17 framgår förslag till vinstdisposition per andelsägare.

TILLSTÅNDS- ELLER ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET ENLIGT MILJÖBALKEN

Prästlönetillgångarna bedriver skogsbruk och vissa åtgärder är anmälningspliktiga enligt Miljöbalken 12 kap 6 §. Under året har anmälan om samråd inlämnats för anläggande av skogsbilväg.

Tabeller

RESULTATRÄKNING TKR

	Not	2021-01-01 - 2021-12-31	2020-01-01 - 2020-12-31
Rörelsens intäkter	2		
Nettoomsättning prästlönefastigheter	2, 3	34 701	31 727
Intäkter prästlönefond	4	27	206
Realisationsresultat vid avyttring av prästlönefastigheter		1 781	5 189
Övriga rörelseintäkter		0	251
Summa rörelsens intäkter	2	36 508	37 372
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-3 751	-5 374
Kostnader för inhyrd personal	7	-3 515	-3 838
Övriga externa kostnader	5, 8	-3 534	-3 488
Personalkostnader		-21	-41
Av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar		-2 133	-1 976
Summa rörelsens kostnader		-12 953	-14 716
Rörelsens resultat	2	23 555	22 656
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från finansiella investeringar	9	107	67
Resultat efter finansiella poster		23 662	22 723
Bokslutsdispositioner	15	5	-159
Skatt på årets resultat		-674	-604
Årets resultat	16	22 994	21 960
		2021	2020
Årets resultat enligt resultaträkning		22 994	21 960
Värdesäkring enligt KO 46:11		-490	- 40
Omföring realisationsresultat vid försäljning av PLF enl. KO 46:10		- 1 781	- 5 189
Omföring övrigt enligt KO 46:10		- 5 325	- 1 868
Årets disponibla resultat		15 398	14 863

Tabell 1: Resultaträkning.

BALANSRÄKNING TKR

	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Prästlönefastigheter Jord & Skog	10	309 971	305 750
Prästlönefastigheter Järpen 9	10	25 409	26 570
Prästlönefastigheter Övriga byggnader	10	206	217
Inventarier, verktyg och installationer	11	736	913
		336 322	333 450
Finansiella anläggningstillgångar			
Prästlönefondsmedel	12	10 035	10 377
Övriga långfristiga värdepappersinnehav		4 888	0
		14 923	10 377
Summa anläggningstillgångar		351 245	343 827
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 061	3 083
Övriga fordringar		789	390
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		197	493
		3 047	3 966
Kassa och Bank	13	33 765	26 103
Summa omsättningstillgångar		36 812	30 069
SUMMA TILLGÅNGAR		388 896	373 896

Tabell 2: Balansräkning – tillgångar.

BALANSRÄKNING TKR

	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Prästlönefastighetskapital Jord & Skog		314 782	311 732
Prästlönefastighetskapital Järpen 9		20 805	20 805
Prästlönefondskapital		14 923	10 377
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		10 357	8 494
Årets disponibla resultat		15 398	14 864
Summa eget kapital		376 265	366 272
Obeskattade reserver			
Avsättning skogsvård		3 999	2 685
Bokslutsdispositioner	15	154	159
Summa långfristiga skulder		4 153	2 844
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		3 225	0
Leverantörsskulder		381	2 167
Övriga skulder		1 669	1 809
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2 364	804
Summa kortfristiga skulder		7 639	4 780
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		388 057	373 896

Tabell 3: Balansräkning – eget kapital och skulder.

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL TKR

	2021	2020
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL		
Bundet eget kapital		
Prästlönefastighetskapital		
Belopp vid årets ingång	332 537	330 763
Köp/försäljning prästlönefastighet, netto	4 927	3 452
Omföring avskrivning	-1 877	-1 678
Belopp vid årets utgång	335 587	332 537
Prästlönefondskapital		
Belopp vid årets ingång	10 378	5 055
Köp/försäljning prästlönefastighet, netto	-4 927	-3 452
Avskrivning	1 877	1 678
Realisationsresultat vid avyttring av prästlönefastigheter	1 780	5 189
Intrångsersättningar, ers.uttaget berg m.m. enligt KO 46:10	5 325	1 868
Värdesäkring enligt KO 46:11	490	40
Belopp vid årets utgång	14 923	10 378
Fritt eget kapital		
Balanserat resultat		
Belopp vid årets ingång	8 494	6 844
Omföring av föregående års resultat	14 863	13 150
Utdelningar till församling/pastorat	-6 500	-5 750
Utdelning till nationell nivå	-6 500	-5 750
Belopp vid årets utgång	10 357	8 494
Disponibelt årsresultat		
Belopp vid årets ingång	14 863	13 150
Omföring av föregående årsresultat	-14 863	-13 150
Redovisat årsresultat	22 994	21 960
Realisationsresultat vid avyttring av prästlönefastigheter	-1 781	-5 189
Intrångsersättningar, ers.uttaget berg m.m. enligt KO 46:10	-5 325	-1 868
Värdesäkring enligt KO 46:11	-490	-40
Belopp vid årets utgång	15 398	14 863

Tabell 4: Rapport över förändringar i eget kapital.

NOT 1: REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGS-PRINCIPER

Prästlönetillgångarnas årsredovisningar har upprättas enligt årsredovisningslagen (1995:1554) ÅR och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska Kyrkan (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

INTÄKTSREDOVISNING

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter redovisas enligt följande:

- › **Leveransvirke:** I den period virket levererats till köparen.
- › **Avverkningsuppdrag och leveransrotköp:** I den period virket inmätts.
- › **Rotposter:** Vid kontraktstillfället.

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

- › **Arrende- och hyresintäkter:** I den period uthyrning avser.
- › **Ränteintäkter:** I enlighet med effektiv avkastning.
- › **Erhållen utdelning:** När rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Bidrag

Bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor fom är förknippade med bidragen uppfylls.

Leasing

All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasingtagare och leasinggivare, redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna,

inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasingtagaren har avtalat att leasa en tillgång.

INKOMSTSKATT

Prästlönetillgångarna beskattas sedan inkomst-året 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran avseende under-skottsavdrag eller framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckningen det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt, liksom i förekommande fall, förändringar i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital, då skatteeffekten redovisas där.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

I samband med övergången till K3 delades vissa av prästlönetillgångarnas materiella anläggningstillgångar upp i komponenter. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, uttrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Realisationsvinster respektive realisationsförluster vid avyttring av prästlönefastighet redovisas på separat rad under rörelsens intäkter. Som avyttring av prästlönefastighet räknas även allframtidsupplåtelser av nyttjanderätt, servitut eller annat intrång där erhållen ersättning avser att täcka en på fastigheten bestående värdenedgång. Övriga realisationsvinster respektive realisationsförluster avseende anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar. Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnad	20-50 år
Markanläggning	20 år
Bilar och andra fordon	5 år
Övriga inventarier	5-10 år

NEDSKRIVNING AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten

redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel - Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar

Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltd tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen. Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlen redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i prästlönefondmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar

med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Prästlönetillgångar i Luleå stift har inga låneskulder. Leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

EGET KAPITAL OCH LÄMNAD UTDELNING

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital, enligt Eget kapital i egen räkning. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning

Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital. Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:

NOT 2: INFORMATION OM OBEROENDE RÖRELSEGRENNAR

	2021	2020
Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:		
Skog	31 703	31 825
Fond	27	206
Järpen 9	4 779	5 342
	36 509	37 373

Tabell 5: Rörelsens intäkter fördelat på rörelsegrenar.

	2021	2020
Rörelseresultat fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:		
Skog	20 842	15 187
– varav realisationsresultat vid avyttring anläggningstillgång	1 781	5 189
– varav avskrivning	-651	-550
Fond	27	206
– varav realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	0	134
Järpen 9	3 038	3 916
– varav avskrivning	-1 482	-1 426
	23 555	22 656

Tabell 6: Rörelseresultat fördelat på rörelsegrenar.

NOT 3 NETTOOMSÄTTNING

	2021	2020
Nettoomsättningen prästlönefastigheter		
Avverkningsrätter	22 521	22 114
Arrenden och upplåtelser	1 434	1 300
Järpen g	4 779	5 342
Övriga intäkter	6 372	7 040
Berg & Grustäkter	1 375	1 371
	36 481	37 167

Tabell 7: Nettoomsättningen prästlönefastigheter.

NOT 4 INTÄKTER PRÄSTLÖNEFOND

	2021	2020
Utdelningar	0	206
Ränta	27	0
	27	206

Tabell 8: Intäkter prästlönefond.

NOT 5 OPERATIONELLA LEASINGAVTAL

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2021	2020
Inom ett år	38	212
	38	212

Tabell 9: Operationella leasingavtal.

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda inventarier och lokaler. Storleken på de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp. Variabla avgifter förekommer inte.

NOT 6 LEASING, LEASINGGIVAREN

De huvudsakliga leasingavgifterna avser hyresintäkter och markarrenden, övriga avgifter avser jakt och fiskearrenden.

Fordran avseende framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2021-12-31	2020-12-31
Inom ett år	3 700	5 030
	3 700	5 030

Tabell 10: Leasing, leasinggivaren.

NOT 7 INHYRD PERSONAL

Personal från Stiftet har varit engagerade i verksamhet med en arbetsinsats motsvarande 4,0 heltidstjänster (f.å 4,0 heltidstjänster).

NOT 8 ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISORER

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på prästlönetillgångarnas revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter.

	2021	2020
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	44	110
	44	110

Tabell 11: Arvode och kostnadsersättning till revisorer.

NOT 9 RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR

	2021	2020
Resultat från finansiella anläggningstillgångar		
Räntor	107	67
	107	67

Tabell 12: Resultat från finansiella investeringar.

NOT 10 PRÄSTLÖNEFASTIGHETER

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	368 240	364 788
Inköp	5 439	3 542
Försäljningar/utrangeringar	-512	-91
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	373 167	368 239
Netto anskaffningsvärde	373 167	368 239
Ingående avskrivningar	-35 703	-34 025
Årets avskrivningar	-1 878	-1 678
Utgående ackumulerade avskrivningar	-37 581	-35 703
Utgående redovisat värde	335 587	332 537

Tabell 13: Prästlönefastigheter.

NOT 11 INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	3 999	3 875
Inköp	78	1 007
Försäljningar/utrangeringar		-883
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 077	3 999
Netto anskaffningsvärde	4 077	3 999
Ingående avskrivningar	-3 086	-3 249
Försäljningar/utrangeringar		460
Årets avskrivningar	-255	-298
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 341	-3 087
Utgående redovisat värde	736	913

Tabell 14: Inventarier, verktyg och installationer.

NOT 12 VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Redovisat värde		Marknadsvärde på bokslutsdagen	
	Detta år	Föreg. år	Detta år	Föreg. år
Långfristiga värdepappersinnehav				
Onoterade långfristiga placeringar	0	0	0	0
Övriga långfristiga placeringar	14 923	10 377	14 923	10 377
Summa långfristiga värdepappersinnehav	14 923	10 377	14 923	10 377
Summa värdepappersinnehav	14 923	10 377	14 923	10 377

	2021-12-31	2020-12-31
Förändring av långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	12 287	6 965
Investeringar under året	4 546	6 297
Försäljningar/avyttringar		-975
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	16 833	12 287
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-1 910	-1 910
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-1 910	-1 910
Utgående bokfört värde	14 923	10 377

Tabell 15: Värdepappersinnehav.

NOT 13 KASSA OCH BANK

Av behållningen på kassa och bank utgör 33 765 tkr (26 103 tkr) behållning på Swedbank.

NOT 14 AVSÄTTNINGAR

	2021-12-31	2020-12-31
Avsättning för skogsvård	3 999	2 685
	3 999	2 685

Tabell 16: Avsättningar.

NOT 15 SKATTEMÄSSIGA BOKSLUTS-DISPOSITIONER

	2021	2020
Överavskrivningar på maskiner och inventarier	-154	-159
Summa	-154	-159

Tabell 17: Skattemässiga bokslutsdispositioner.

NOT 16 VINSTDISPOSITION 2021

	2021
Balanserade vinstmedel	10 357
Tillkommer redovisat resultat disponibelt för utdelning	15 398
Summa	25 755
Vinstmedlen disponeras på följande sätt:	
Utdelning till församlingar/pastorat	6 500
Särskild utjämningsavgift till nationell nivå	6 500
Överföra återstående medel i ny räkning	12 755
Summa	25 755

Tabell 18: Vinstdisposition 2021.

NOT 17 VINSTDISPOSITION 2021 PER ANDELSÄGARE

Förslag till utdelning till andelsägande församlingar och pastorat

Baserat på andelstal

Andelsägare	Andelstal	Belopp(kr)
Arjeplog- Arvidsjaurs pastorat	4,617	300 105
Bodens pastorat	0,835	54 275
Bureå församling	0,161	10 465
Burträsk-Lövångers pastorat	4,472	290 680
Bygdeå församling	4,292	278 980
Gällivare-Malmbergets pastorat	2,073	134 745
Haparanda församling	1,539	100 035
Holmsunds församling	0,005	325
Hortlax församling	0,341	22 165
Hörnefors församling	0,295	19 175
Jokkmokks församling	3,735	242 775
Kalix församling	3,561	231 465
Kiruna pastorat	1,665	108 225
Luleå domkyrkoförsamling	2,559	166 335
Malå-Sorsele pastorat	4,374	284 310
Nederluleå församling	4,991	324 415
Nordmalings församling	7,251	471 315
Norr fjärdens församling	0,224	14 560
Norsjö församling	0,132	8 580
Pajala församling	3,177	206 505
Piteå församling	3,066	199 290
Råneå församling	1,032	67 080
Skellefteå pastorat	9,544	620 360
Sävar-Holmöns församling	0,965	62 725
Södra Lapplands pastorat	23,479	1 526 135
Tärna församling	0,758	49 270
Umeå pastorat	3,696	240 240
Vindelns församling	1,499	97 435
Vännäs-Bjurholms pastorat	2,472	160 680
Älvsby församling	0,861	55 965
Överkalix församling	1,543	100 295
Övertorneå församling	0,786	51 090
Totalt utdelning	100	6 500 000

Tabell 19: Vinstdisposition 2021 per andelsägare.

LULEÅ DEN DAG SOM FRAMGÅR AV ELEKTRONISKA UNDERSKRIFTER

ÅSA NYSTRÖM

Biskop tillika styrelsens ordförande

TITTI ÅDÉN

Förste vice ordförande

LARS-GUNNAR FRISK

Andre vice ordförande

MARIA ANDERSSON

BERTIL BURÉN

INGELA ERIKSSON

HELÉN LINDBÄCK

PAAVO RUOKOJÄRVI

LARS SANDBERG

YVONNE STÅLNACKE

LENNART ÅSTRÖM

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS DEN DAG SOM FRAMGÅR AV VÅR ELEKTRONISKA UNDERSKRIFT

KJELL ÅKE LARSSON

TOMAS ÅSTRÖM

CONNY ERKHEIKKI

Auktoriserad revisor

Prästlönetillgångar, församlingar och stift – hur hänger allt ihop?

SVENSKA KYRKANS församlingar är de primära enheterna inom Svenska kyrkan. Deras grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro så att kristen gemenskap skapas och fördjupas. Allt annat som församlingen gör är stöd för och en konsekvens av detta.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNAS uppdrag är enligt lag att ge ekonomiskt stöd

till Svenska kyrkans förkunnelse. Utifrån detta stöd utbetalar prästlönetillgångarna dels till församlingar och pastorat som har andelar i tillgångarna, dels till gemensam finansiering för hela Svenska kyrkan.

STIFTETS GRUNDUPPDRAG är att förvalta prästlönetillgångarna utifrån deras uppgift att ekonomiskt stödja Svenska kyrkan. I kyrkoordningen preciseras uppdraget: *Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på*

ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Enligt kyrkoordningen ska den som förvaltar egendom kunna "svara för sin förvaltning inför både Gud och människor. Förvalterskapet måste utövas med hänsyn till hela Guds skapelse. En förvaltare måste vara pålitlig och klok och kunna svara för sin förvaltning när den granskas."

A close-up photograph of a pine branch, likely a spruce or fir, with vibrant green needles. The branch is covered in numerous small, clear water droplets, suggesting it has recently been misted or rained on. The background is a soft, out-of-focus blur of more green foliage and a greyish-white surface, possibly a rock or a wall. The lighting is natural, highlighting the texture of the needles and the glistening water.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA I LULEÅ STIFT 2021